

Handläggare: Monica Engkvist

Yttrande över revisionsrapporten Nyttjandet av externa heldygns- /slutenvårdsplatser inom allmänpsykiatri

Ärendet

Landstingsstyrelsen ska yttra sig över rapporten och har överlämnat den till hälso- och sjukvårdsutskottet för beredning.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta att yttra sig enligt förvaltningens synpunkter i det här tjänsteutlåtandet samt

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Revisionskontoret har under hösten bedrivit ett projekt inom psykiatriområdet med inriktning mot nyttjandet av externa heldygns-/slutenvårdsplatser. Projektet har begränsats till att omfatta psykiatrisk heldygnsvård på sjukvårdsinrättningar som ej drivs av landstinget. Projektet omfattar även behandlingshem och hem för vård och boende, s k HVB-hem.

Revisionskontoret anser att neddragningen av antalet slutenvårdsplatser inom allmänpsykiatri bidrar till att den externt köpta heldygnsvården har fått ökad betydelse. Detta i kombination med kommunernas begränsade förmåga att ombesörja ett tillfredställande omhändertagande i boendet.

Beställarkontor Vård delar denna uppfattning. Förändringsarbetet inom psykiatri har genomgått många faser. Psykiatriens inriktning mot öppnare vårdformer och avveckling av de psykiatriska institutionerna var ett steg. Psykiatireformens genomförande, som medförde att stora delar av det som psykiatri byggt upp, såsom boendeenheter, arbetsverksamheter med mera överfördes till kommunerna var en annan fas. Kommunen avvecklade senare i stor utsträckning de överförda verksamheterna med hänvisning till budgetnedskärningar. Detta har bidragit till att uppbyggnaden av alternativa vårdformer inte hållit jämna steg.

Revisionskontorets granskning visar att landstinget köper extern vård för betydande belopp (ca 170 Mkr). Beställarkontoret menar att den stora kostnaden till största delen utgörs av rättspsykiatrisk vård. Behovet av rättspsykiatrisk vård har ökat markant under senare år. Uppskattningsvis ca 15-20% av totala 170 Mkr utgörs enligt produktionens beräkningar av delfinansiering av placering vid HVB-hem.

I dessa fall är det vanligt att kommun/stadsdel köper vården och överenskommer med respektive psykiatrisk klinik om delad kostnad. Noteras bör att HVB-hem inte är slutenvård i egentlig bemärkelse utan ett boende med tillgång till viss vård.

Revisionskontoret menar också att det saknas en samlad bild av den köpta vårdens innehåll och kvalitet hos såväl beställare som producent. Beställarkontor Vård har inget inflytande över den externt köpta vården, då ansvaret för köp av extern vård för patienter med visst behov har överlåtits till producenterna inom ramen för deras basåtagande.

Revisionskontorets uppfattning är att valet av externa vårdgivare mestadels sker utan synbar systematik genom direkt upphandling utan konkurrens. Beställarkontoret har svårt att ha en uppfattning om frågan, då köp av platser görs av kommunen och psykiatrin. Patientens specifika behov styr valet av placering.

Revisionskontoret menar att en genomtänkt strategi för vilken roll den externa vården ska ha bör tas fram av beställare och producenter tillsammans. Diskussioner har förts mellan producent, kommuner/stadsdelar och beställaren att mer systematiskt samarbeta vad gäller utveckling av mellanvårdsformer och omhändertagande av patienter med komplexa vårdbehov.

Sammantaget kan sägas att rapporten omfattar ett komplext område med många aktörer och olika finansiärer. Dock kan sägas att vissa områden redan uppmärksammats och åtgärder har påbörjats i enlighet med rapportens intentioner.

Anna-Stina Nordmark-Nilsson

Sören Olofsson

Eva Frunk Lind